

تالاب پریشان بزرگترین دریاچه آب شیرین ایران و خاورمیانه همچنان با خشکیدگی دست و پنجه نرم می کند

ظهربای افزود: طرح مدیریت زیست‌بومی تالاب پریشان و برنامه‌های متناسب با این طرح برای احیاء تالاب پیش‌بینی شده است، ولی برخی دستگاه‌ها این مسئله را جدی نگرفته‌اند. او بیان کرد: اداره کل حفاظت محیط‌زیست، برنامه‌هایی مانند لایروبی کانال‌ها و آبراه‌های ورودی به دریاچه، اجرای عملیات آبخیزداری در حوزه آبخیز جهت جلوگیری از ورود رسوب به دریاچه، برنامه‌های آموزشی و تئوریک افکار عمومی، اجرای طرح پایلوت کشاورزی پایدار در روستای قلعه نارنجی، جلوگیری از تغییر کاربری اراضی پیرامون دریاچه انجام داده است. تالاب‌ها به‌عنوان مهم‌ترین زیست‌بوم طبیعی یکی از حیاتی‌ترین، بارورترین، پیچیده‌ترین و حساس‌ترین زیست‌گاه کره زمین محسوب می‌شوند که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند و نگهداری و حفاظت از آن‌ها یک هدف اساسی به شمار می‌رود. تالاب‌ها اهمیت اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی بسیاری دارد. جامع محلی نیز از نظر معیشتی به کارکردهای تالاب وابسته‌اند و با کاهش تولیدات تالاب، با مشکلاتی مواجه می‌شوند. تالاب پریشان نیز به‌عنوان بزرگترین تالاب آب شیرین ایران و خاورمیانه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، اما طی سالیان اخیر این تالاب بر اثر عوامل مختلف رو به نابودی گذاشته و دنبال آن بسیاری از گونه‌های گیاهی و جانوری آن از بین رفته است. عوامل انسانی و طبیعی در خشکیدگی این تالاب دست‌به‌دست هم داده‌اند، اما می‌توان با برخی اقدامات مدیریتی مانند کمتر کردن دوره‌های کشت، جلوگیری از دادن مجوز برای چاه‌های جدید و کنترل کردن میزان برداشت آب از چاه‌ها از خالی شدن بیشتر سطح آب زیرزمین جلوگیری کرد و به جان گرفتن دوباره تالاب کمک کرد.

نیست حتی اگر بارندگی هم افزایش یابد تا زمانی که سفره آب زیرزمینی تقویت نشود مشکل حل نمی‌شود و هیچ راهی جز کاهش برداشت نیست. رئیس افزود: اقداماتی مانند بستن چاه‌های غیرمجاز، گذاشتن کنتور روی چاه‌های مجاز و تعیین مقدار معینی از سهمیه برای چاه‌های مجاز می‌تواند چاره‌ساز باشد. او افزود: وزارت نیرو در نظر دارد تا ۱۰ میلیون مترمکعب آب از سد نرگسی به دریاچه انتقال دهد، اما با توجه به اینکه دریاچه ۷۰ تا ۸۰ میلیون مترمکعب ظرفیت دارد و سطح آب سفره زیرزمینی بالا رفته است احتمالاً نمی‌تواند مسئله را حل کند. برداشت بیش از حد چاه‌های مجاز و غیرمجاز بلای جان پریشان حمید ظهربای مدیرکل حفاظت محیط‌زیست فارس نیز در گفت‌وگو با خبرنگار گروه استان‌های باشگاه خبرنگاران جوان از شیراز، گفت: حدود ۳۰۰ حلقه چاه غیرمجاز و ۶۵۰ حلقه چاه مجاز در اطراف دریاچه وجود دارد که بدون محدودیت و رعایت حد مجاز آب برداشت می‌کنند. او گفت: نیروگاه گازی که در نزدیکی دریاچه قرار گرفته دارای ۲ حلقه چاه است که به‌طور متوسط در زمستان در هر ۲۴ ساعت هزار تا هزار و ۲۰۰ مترمکعب و در تابستان هزار و ۷۰۰ تا دو هزار مترمکعب مصرف روزانه آن است. بدیهی است در هر سال ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار مترمکعب آب قابل توجه بوده و در حد خودش تأثیرگذار خواهد بود. نابودی گونه‌های گیاهی و جانوری تالاب پریشان ظهربای بیان کرد: پس از خشک شدن دریاچه، گیاهان غوطه‌ور آبی از بین رفته، اما گیاهان پیشرو نی در بستر تالاب، رشد بیشتری داشته و بستر تالاب به‌ویژه در اواخر زمستان و بهار به چمنزارها با لکه‌هایی از گیاهان نی تبدیل شده است. او گفت: ماهیان، بنتوزها و فیتو پلانکتون‌ها نیز کاملاً از بین رفته و از ابتدای دهه نود شنگ (سگ آبی) هم مشاهده شده و پرندگان مهاجر دیگر در دریاچه پریشان دیده نمی‌شوند، اما جانورانی مانند خدنگ و روباه و برخی پرندگان بومی در منطقه مشاهده می‌شود.

تالاب پریشان بزرگترین دریاچه آب شیرین ایران و خاورمیانه است که طی سال‌های اخیر این تالاب خشکیده و با بحران دست‌وپنجه نرم می‌کند. به گزارش خبرنگار گروه استان‌های باشگاه خبرنگاران جوان از شیراز، دریاچه پریشان در بخش جره و بالاده در فاصله ۱۵ کیلومتری شرق شهرستان کازرون قرار گرفته است و با نام‌های مور، پریشان و فامور نیز شناخته می‌شود این تالاب در تقسیم‌بندی مناطق جزو منطقه حفاظت شده محسوب می‌شود. تالاب‌ها نقش مهمی در چرخه طبیعت دارند و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین زیستگاه‌های طبیعی در جهان در تداوم بقای حیات وحش، تأمین آب شیرین و حفظ تعادل زیستی دارند و از بین رفتن آنها تأثیرات مخربی بر روی طبیعت می‌گذارد. تالاب‌ها در جذب گردشگر، مهاجرت انبوه پرندگان مهاجر از سراسر دنیا، زادآوری ماهیان و سایر آبزیان و ایجاد محیطی مناسب برای حیات گیاهان خاص آن منطقه نقش مهمی دارند، تالاب پریشان نیز به لحاظ شرایط خاص خود همه‌ساله در طول فصل زمستان پذیرای جمعیت زیادی از پرندگان است. عزت‌اله رئیس اردکانی استاد دانشگاه شیراز و پدر هیدرولوژی آب‌های زیرزمینی در ایران در گفت‌وگو با خبرنگار گروه استان‌های باشگاه خبرنگاران جوان از شیراز، گفت: تالاب‌ها آب را تبخیر می‌کنند، تبخیر آب باعث کاهش درجه حرارت و ایجاد رطوبت می‌شود، رطوبت دریاچه باعث می‌شود نیاز آبی گیاهان اطراف دریاچه چه مرتع چه کشاورزی و جنگل را برطرف کند. او بیان کرد: پرنده‌های مهاجری که به اطراف دریاچه‌ها می‌آیند کود و فضولاتشان در اطراف دریاچه جنگل و زمین‌های کشاورزی پخش می‌کنند و زمین‌های اطراف را تغذیه می‌کنند.

دیر قطب آب و محیط‌زیست (ایران) ادامه داد: استان فارس علاوه بر پریشان دارای دو دریاچه آب شیرین دیگر به نام کافتار و ارژن است؛ اما مهم‌ترین تالاب استان، پریشان است که در کنوانسیون رامسر به‌عنوان تالاب بین‌المللی شناخته شده که باید از آن محافظت شود، اما طی سالیان اخیر این تالاب با بحران‌های شدیدی روبرو شده است. متناسب نبودن برداشت آب با میزان بارندگی سالانه رئیس افزود: در زمان‌های گذشته میزان برداشت آب از دریاچه متناسب با میزان بارندگی بود به‌طور مثال در سال ۱۳۶۰ دو میلیون مترمکعب از آب دریاچه برداشت می‌شد که متناسب با بارندگی آن زمان بود، اما طی سالیان اخیر برداشت آب از این تالاب با میزان بارش همخوانی ندارد و بیش از ۲۸ میلیون مترمکعب آب برداشت می‌شود که همین عامل در کنار کشت چند نوبته در خالی شدن سفره‌های آب زیرزمینی بسیار مؤثر بوده است. او ادامه داد: در دریاچه‌هایی که آب آنها شور است با اندک برداشت بیش از حد مجاز از آب دریاچه آب شورتر می‌شود بنابراین مجبور هستند آب کمتری را برداشت کنند، اما در دریاچه پریشان که آب شیرین دارد این محدودیت وجود ندارد و مردم با کم شدن آب چاه‌هایشان، آنها را عمیق‌تر می‌کنند و این باعث می‌شود آب دریاچه خشک شود. رئیس افزود: در حال حاضر سطح آب زیرزمینی دریاچه حدود ۵ متر زیر سطح آب دریا است که اگر برداشت از آب به همین صورت ادامه یابد می‌تواند به ۱۰ یا ۱۵ متر هم افزایش یابد. تقویت سفره آب زیرزمینی راهی برای نجات پریشان او بیان کرد: هیچ‌چیز بیشتر از سطح سفره آب زیرزمینی معیار

ظهربای ادامه داد: به خاطر برداشت‌های بی‌رویه‌ای که برای اراضی کشاورزی صورت گرفته در سال‌های اخیر از یک کشت به چند کشت رسیده و منابع آبی زیرزمینی افت شدیدی داشته است. او گفت: پیگیری تهیه و نصب کنتورهای حجمی بر روی چاه‌های مجاز و گرفتن تعهد از کشاورزان برای نصب کنتور بر روی چاه‌ها، پر کردن چاه‌های غیرمجاز و کنترل برداشت از چاه‌های مجاز و محدودیت در تعداد کشت‌ها از جمله اقداماتی که برای حفاظت از منابع آبی باید صورت می‌گیرد.

کرونا و هفته منابع طبیعی سید محسن موسوی نژاد، عضو انجمن محیط زیستی میراث پریشان

در روزهایی که تمام زندگی‌مان پر شده از استرس مبتلا شدن به ویروسی که نمی‌دانم آن را باید کرونا نامید یا جهل انسان، هفته‌ای وجود دارد بنام هفته منابع طبیعی؛ هفته‌ای که می‌توان در آن زندگی را کاشت و در زمان به ثمر رسیدن آن میوه خوشبختی را به فرزندانمان هدیه داد...

بیاییم با رعایت تمام نکات بهداشتی و دور از دغدغه‌های زندگی، با خانواده خود یک درخت بومی بکاریم؛ درختی که پدربزرگان ما همیشه از آنها یاد می‌کردند، درختی که می‌شود ساعت‌ها در زیر سایه‌های آن آرامش زندگی را تجربه کرد، درختی که آرام‌آرام دارد به خاطره تبدیل می‌شود.

آی مردم، هنوز هم زاگرسی هست؟
در آن کوه عظیم، هنوز هم جنگلی هست؟
در آن جنگل هنوز هم، درختان بلوط و ارژنی هست؟
به زیر سایه‌های آن درختان، هنوز هم قوچ و میش و زندگی هست؟
به راستی مگر سهراب نگفت: تا شقایق هست، زندگی باید کرد؟
بگو آیا هنوز هم شقایق‌های خوش رنگ، در آن کوه عظیم هست؟
هنوز هم اشک لاله‌های واژگون به زیبایی یک عمر زندگی هست؟
چه کردیم ما با این امانت، چه باید گفت به فرزندان این میهن؟
پ. ن:
اگر امروز به فکر همین طبیعت ناچیزی که داریم نباشیم بدون شک فردایی نه‌چندان دور حسرت‌ها باید خورد که جبران کردن آن ده‌ها سال طول خواهد کشید.

«احیا کنیم زندگی را برای فرزندانمان»

